

ಕವಿಮಾರ್ಗ

ದೀಪಾವಳಿ ವಿಶೇಷಾಂಕ

ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ

ISSN - 2395-0978 - KAVIMARGA

ಸಂಪುಟ-೧೨, ಸಂಚಿಕೆ-೦೩, ೦೪

(ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ)

ಜುಲೈ - ಡಿಸೆಂಬರ್, ೨೦೧೮

ಕವಿಮಾರ್ಗ

ದೀಪಾವಳಿ ವಿಶೇಷಾಂಕ

ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ, ISSN - 2395-0978-KAVIMARGA

ಸಂಪುಟ-೧೨, ಸಂಚಿಕೆ-೨-೪. ಜುಲೈ-ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೦೧೮

(ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆ)

ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು

ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ದಂಡೆ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಜಯಶ್ರೀ ದಂಡೆ

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಕಲ್ಯಾಣರಾವ ಜಿ. ಪಾಟೀಲ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಕವಿಮಾರ್ಗ ಪ್ರಕಾಶನ

“ತೇಜಸ್ವಿನಿ”, ಸರಸ್ವತಿಪುರ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಅಂಚೆ, ಕಲಬುರ್ಗಿ-೫೮೫೧೦೬

ISSN-2395-0978 - KAVIMARGA

Kavimarga

(July–December, 2018; Vol -12, Issue-3-4)

Literary Cultural Quarterly Journal

ISSN – 2395-0978 – KAVIMARGA

Published by : Kavimarga Prakashana

“Tejashvini” Saraswatiipura

Post : Gulabargha University, Kalaburgi

Pin: 585106

DTP

: Yachan Chetan Computers Bidar; 99164244111

Printed at

: Sneha Printers, Bengaluru, 9845062549

Cover design

: Dr. Satishkumar P. Wallepure

(ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರ್ಗಿ: ೨೦೧೭-೧೮)

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಕಲಾಕೃತಿ:

ಕವಿಮಾರ್ಗ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಚಂದಾ ವಿವರ
ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ : ರೂ. ೧೧೦೦=೦೦
ವಾರ್ಷಿಕ : ರೂ. ೨೫೦=೦೦
ಸಂಯುಕ್ತ ಅರ್ಧವಾರ್ಷಿಕ ಸಂಚಿಕೆ : ರೂ. ೧೫೦=೦೦

ಸಂಪರ್ಕ ವಿಳಾಸ :

ಡಾ. ಕಲ್ಯಾಣರಾವ ಜಿ. ಪಾಟೀಲ, ಸಂಪಾದಕರು, ಕವಿಮಾರ್ಗ
ಸೂಳೆದರಣ, # 324/ಎ; ಜಿಡಿಎ ಬದಾವಣೆ, ಕುಸನೂರ ರಸ್ತೆ
ಭವಾನಿ ಗುಡಿಯ ಹತ್ತಿರ, ಕಲಬುರಗಿ-585 105
ಮೊಬೈಲ್: 09480161734 Email: suffisharana@gmail.com

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಆಯಾ ಲೇಖಕರವು.

ಕವಿಮಾರ್ಗ ೨

ISSN – 2395-0978

ಪರಿವಿಡಿ

* ಸಂಪಾದಕೀಯ	೦೩
- ಡಾ. ಕಲ್ಯಾಣರಾವಜಿ. ಪಾಟೀಲ	
೦೧. ದೀಪಾವಳಿ : ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೋಟ	೦೭
- ಡಾ. ಗುರುಲಿಂಗಪ್ಪ ಧವಾಲಿ	
೦೨. ಪುನರ್ಲೇಖನ	೧೧
- ಸುಮ. ವೈ	
೦೩. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನ ಚಿತ್ರಣ	೨೦
- ಶಾಂತಲಿಂಗ ವಿಚ್. ಘಂಟಿ	
೦೪. ವಜ್ರಾರಾಧನೆ ಕೃತಿ ಅವಲೋಕನ	೨೮
- ಡಾ. ಎಸ್. ಬಿ. ರಾಶೋಡ	
೦೫. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ ಮತ್ತು ಪಂಪ	೩೪
- ಡಾ. ಶರಣಪ್ಪ ಸತ್ಯಂಜೇಟಿ	
೦೬. ಪಂಪನ ನುಡಿಗಣಿ	೩೯
- ಡಾ. ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರ ಸಂವೂರು	
೦೭. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನ	೪೭
- ಪ್ಲೊ. ಆರ್. ಬಿ. ಅಮ್ಮಣ್ಣಿ	
೦೮. ನಾಗಚಂದ್ರ : ಕುಳಗೇರಿಯ ನಂಟು	೫೦
- ಡಾ. ಅಮ್ಮತಾ ಆರ್ ಕಟಕಿ	
೦೯. ಪರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವೈದಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ	೫೬
- ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ	
೧೦. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ ಮತ್ತು ಶರೀರ	೬೩
- ಮೇಘರಾಜ ಎಂ. ವಾಡಿ	
೧೧. ನಿಜಶರಣನ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವು	೬೮
- ರಾಜಕುಮಾರ ಎಸ್. ಮಾಳಗೆ	
೧೨. ಮೋಳಗೆಯ ಮಾರಯ್ಯ-ಮಹಾದೇವಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳು	೭೩
- ಡಾ. ನಿವೇದಿತಾ ಸ್ವಾಮಿ	

ಕವಿಮಾರ್ಗ ೪

೧೩. ಕಾಲಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ
- ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ ಸಿ. ಪಂಚಾಳ
೧೪. ಹಾಲುಮತ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಥೆಗಳು
- ನೀಲಮ್ಮ, ಕೆ
೧೫. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸಾಮರಸ್ಯದ ನೆಲೆಗಳು
- ಡಾ. ನಾಗೇಂದ್ರ ಮಸೂತಿ
✓ ೧೬. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಚಳುವಳಿಯ ಪರಿಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮ
- ಡಾ. ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಆರ್ಯ, ಭಂಜಾರಿ
೧೭. ಶಬ್ದಮಣಿರರ್ಪಣದ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಗಳು
- ರಾಜಶೇಖರ ಬಿರಾವಾರ
೧೮. ಕೃಷಿ : ಒಂದು ಚಿಂತನೆ
- ಡಾ ಹೆಚ್. ಎಸ್. ವಿದೂಷಾಕ್ಷಪ್ಪ
೧೯. ಜನಪದ ವೃದ್ಧ : ದೇಸಿ ಜ್ಞಾನ ಪರಿಂಪರೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವ
- ದಿಂಕುರೆಡ್ಡಿ ರಾಮರೆಡ್ಡಿ
೨೦. ರಾಷ್ಟ್ರನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಯುವಕರ ಪಾತ್ರ
- ಕಲ್ಯಾಣಿಪೈ,
೨೧. ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಮೀಸಲಾತಿ
- ಡಾ. ಪಂಡಿತ ಬಿ.ಕೆ.
೨೨. ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರ
- ಡಾ. ಕುಸುಮಾ ಪಿ. ಭೋದಿ
೨೩. ಲಂಬಾಣಿ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
- ಡಾ. ಗೇಮಸಿಂಗ ಎನ್. ರಾಶೋಡ
೨೪. ಜೀವರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು ೧೫೧
- ಹಣಮಂತ್ರಾಯ ಎಂ. ಹರವಾಳ
೨೫. ಅಪ್ಪಜಲಪೂರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು ೧೫೪
- ಡಾ. ಚನ್ನಮ್ಮ ಎನ್. ಅಚ್ಚಾ
೨೬. ಧಾರ್ಮಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ
- ಡಾ. ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮ ಎನ್. ಕಪೂರ
೨೭. ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಹೆಬ್ಬಾಳಕರವರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೊಡುಗೆ
- ಜಗನ್ನಾಥ ಎ. ಮುತ್ತಂಗಿ

೨೮. 'ಉತ್ತಾತ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ
- ಸಂಗೀತಾ ಎಚ್. ಓಂಕಾರ
೧೭೬
೨೯. ಎಚ್.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರ ಹಿನ್ನೆಲ್ಲೆ
- ಶಿವಪುತ್ರ ಎಸ್. ಹೋಳಕೆರೆ
೧೭೮
೩೦. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗದ್ಯದ ವಿಕಾಸ
- ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಶ್ರೀಕಾಂತ ವಿ.
೧೮೧
೩೧. ಜನಪ್ರಿಯ ಶ್ರೇಣಿ ಕಬ್ಬಿ : ಇತಿಹಾಸ
- ಪೊ. ಎಂ.ಬಿ. ಬೆಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ
೧೮೫
೩೨. ಎಂ.ಕೆ. ಇಂದಿರಾವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಂಕಘನಗಳು
- ಪೊ. ಸಾವಿತ್ರಿ
೧೮೮
೩೩. ಗಾಂಧೀಜಾದವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ
- ಪೊ. ಮಹಾದೇವ ವಿ.ಪಿ.
೧೯೪
೩೪. ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ : ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ತೊಟ್ಟ ಪಾತ್ರ
- ಪೊ. ಬಸವರಾವಪ್ಪ
೧೯೭
೩೫. ಆಂಡ್ರೆಡ್ಯೂರ್ ಚಿಂತನೆಗಳು : ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳ
- ಕೆ.ಸಿ. ಶಿವಣ್ಣ
೨೦೭
೩೬. ಸ್ವಾಮರ ಪುತ್ತು ಜಂಗಮದ ನಡುವಿನ ಧ್ವಂದ್ವಗಳಾಗಿ
ರೂಢಿ ಸಂಪಾದನೆಗಳು
೨೧೩
೩೭. ಶಿಗ್ಗಾವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು
- ಡಾ. ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ
೨೧೭
೩೮. ನಲಿಕೆ / ಅಜಲ ಸಮುದಾಯ
- ಜಗದೀಶಗೌಡ ಚನ್ನಪ್ಪಗೌಡ ತಿಪ್ಪನಗೌಡ
೨೨೩
೩೯. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ನಡವು ಬಂದ ದಾರಿ
- ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬಿ
೨೨೯
೪೦. ಓದಿನ ಜೊಗಸೆಯ ಒಳಗೆ
- ಡಾ. ಕಲ್ಯಾಣರಾವ ಜಿ. ಪಾಟೀಲ
೨೩೪
೪೧. ಶರಣ ಸಂತುಷ್ಟಿ : ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ
- ಡಾ. ಸ್ವಾಮಿರಾವ ಕುಲಕರ್ಣಿ
೨೪೦

೧೭. ಕನ್ನಡ ಭಾವಾ ಚಳುವಳಿಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕ್ಷು

- ಡಾ. ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ಆಚಾರ್, ಭಾವಾ,

ಭಾಷೆ ಮಾನವ ಜೀವನದ ಒಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನ. ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೀರು, ಗಾಳಿ, ಆಹಾರ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಭಾಷೆಯು ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜವೊಳಗೆ ಸುಲಲಿ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಭಾಷೆ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಅಂಗ. ಕವಿ ದಂಡಿ ಹೇಳುವಂತೆ “ಭಾಷೆಯೆಂಬ ಬೆಳಕು ಬೀಳದಿದ್ದರೆ, ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಕತ್ತಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿದಂತಿತ್ತು.” ಇ ಮಾತು ಸರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯವು ಹೌದು. ಪ್ರಾಚೀನ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಚರಿತ್ರೆಯಿದೆ. ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೨-೩ ನೇ ಶತಮಾನದ ಗ್ರೀಕ ನಾಟಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಮಾತುಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ೨೫೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಶಾಸನವೆಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಹಳ್ಳಿಯ ಶಾಸನದ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ ೪೫೦. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ, ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿನ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಶಾಸನದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ ೭೦೦ ರ ಬಾದಾಮಿ ಶಾಸನ ತ್ರಿಪದಿ ರೂಪದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿರುವುದರೂ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ಗೌರವ. ಕ್ರಿ.ಶ ೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಕವಿ ಶ್ರೀವಿಜಯ “ಕಾವೇರಿಯಿಂದಮಾ ಗೋದಾವರಿವರಮುರ್ಧನಾಡಾದಾ ಕನ್ನಡದೊಳ್” ಎಂದು ವಿಶಾಲ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನೂ ಹಂಚಿಯುಸಿದ್ದಲ್ಲಿದೆ.

“ಚದುರರ್ ನಿಜದಿಂ ಕುಂಚೋ
ದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತ ಮತಿಗಳ್”

ಎಂದು ಮನದುಂಬಿ ಹಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಶ್ರೇಷ್ಠವೇ. ಆದರೆ, ಅಂದು ಶ್ರೀವಿಜಯ ಕೊಂಡಾಡಿದ ವಿಶಾಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಇಂದು ನಮುದಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದರ ಚಿಂತೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಎದೆಯಾಳದಲ್ಲಿ ಕೊರೆಯುತ್ತಲಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಸಂಪತ್‌ಭರಿತ ನಾಡು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಕವಿ ಮಹೋದಯರು 'ನಮ್ಮೇ ನಾಡು ಹೊನ್ನಿನ ನಾಡು, ಚಿನ್ನದ ನಾಡು' ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಬಹುಜನರ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ. ಹೀಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ಜನ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಾಲವೊಂದಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಕೆಲವರು ಇದೇ ಭೃಮೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಬದುಕನ್ನು ನೂಕುತಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಾದ ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳ ಮತ್ತು ತುಳುವಿನೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡವು ಒಂದಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಗುರುತಿಸಿ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳು ಗತಿಸಿದರೂ, ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕನ್ನಡದ ಜನರಿಂದಲೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮತನಕ್ಕಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ನ್ಯಾಯಯುತವಾದ ಬೇಡಿಕೆಗಾಗಿ ಒಗ್ಗೂಡಿ ಎದುರಿಸಿ ಬಾಳುವುದನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಚಳುವಳಿಯೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಭಾಷೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪರ ಭಾಷೆಯೆಂದು ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೋಠಾಚಿಕ್ಕಳಯ್ಯವುದನ್ನು ಭಾಷಾ ಚಳುವಳಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಚಿಂತಕರಾದ ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪನವರು ಗುರುತಿಸುವಂತೆ ಭಾಷಾ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಪಂಚಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧) ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗಿನ ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಮುಖಾ ಮುಖಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತು. ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಜನನದಿಂದಲೇ ಸಂಸ್ಕೃತದ ದಟ್ಟ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಬರಲು ಮಾರಾಡಿದ ಹೊಲಾಟ ಸಣ್ಣದೇನಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಂದಿಗೂ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪದಗಳನ್ನು; ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇಂದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿಸ್ತ ಪೂರ್ವದ ಇತಿಹಾಸವುಳ್ಳ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ತನಗೆ ಎದುರಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಲು ಅದಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೫ನೇ ಶತಮಾನದ ಹುಲಿಡಿ ಶಾಸನವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಶಾಸನವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುವುದಾದರೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಯೆ. ಆದರೆ, ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿನ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು ಪ್ರಯೋಗ ಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಹುಲಿಡಿ ಶಾಸನವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಶಾಸನವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ನಂತರದ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಹೇಗೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಹೊರತಲ್ಲ; ಕನ್ನಡದ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನು ಸಹ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ

'ಮಾರ್ಗದೋಳ್ ಪೊಕ್ಕು ದೇಶಿಯೋಳ್ ಪೊಗುವುದು' ಎಂಬುವಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯವನ್ನುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಲೇ, ದೇಶೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಪಂಪನ ಜಾಣ್ಮೆ ಮೆಚ್ಚುವಂಥದ್ದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸೂಚಕವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸೂಚಕವಾದ ದೇಶೀ ಪದಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಪಂಪನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಫಲವೇ ದೇಶೀ. ೧೧ನೇ ಶತಮಾನದ ಕುವೆಂಪುಸೇನ 'ಧರ್ಮಾಮೃತ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 'ಬುದ್ಧ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಬೆರಸುವುದೆಂದರೆ, ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಬೆರೆಸಿದಂತೆ.' ಅದು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮವಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಬೆರಸಬಾರದು ಎಂಬ ನಿಲುವನ್ನು ತಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರರಂತೂ ದೇವ ಭಾಷೆಯೆಂದೇ ಪೋಷಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜನಭಾಷೆಯನ್ನೇ ದೇವಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿಸುವಾನಕ್ಕೆರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಜನರ ಮನದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ದೇವರ ಬಗೆಗಿನ 'ಭಯ'ವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ದೇವಾಲಯವೆಂಬ ಕೆತ್ತಲೆಯ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕೆಡವಿ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ 'ದೇಹವನ್ನು' ದೇಗುಲವಾಗಿಸಿದರು.

೧೩ನೇ ಶತಮಾನದ ಕವಿ ಆಂಡಯ್ಯ ತನ್ನ 'ಕಟ್ಟಿಗರ ಕಾವ'ದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಬೆರಸದೆಯೇ ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಂಬಿದ ಪಂಡಿತರ ನಿಲುವಳಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸುವ ಶಪತಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ವೇಳೆಗಾಗಲೆ ಕನ್ನಡವೆಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭೂಯಿಷ್ಟವಾದುದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದ ಪಂಡಿತರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಿ ಕಾವ್ಯಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಆಂಡಯ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪದಗಳನ್ನೇ ತತ್ಸಮವಾಗಿ ಬಳಸದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತದ್ಭವಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ, ಬರೀ ತದ್ಭವ ಪದಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಅಸಾಧರಣ ಕೆಲಸವೆನಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭೂಯಿಷ್ಟವಾದ ಕನ್ನಡವೆಂದು ನಂಬಿಸಿ ಭ್ರಮೆಯ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವ ಮೂಲಕ ಭ್ರಮಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಂಡಿತರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗಿಸಿದ ಆಂಡಯ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಹಾಲಿಂಗರಂಗನು 'ಅನುಭವಾಮೃತ' ಕೃತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲೇನಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತಾನೆ. ಇದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನಾಗದ್ದೆವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಕವಿ ಮಹಾಲಿಂಗರಂಗ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಕುರಿತು:

“ಸೂದ ಬಾಳೆಯ ಪಣ್ಣಿನಂದದಿ
 ಕಳೆದ ಸುಗುರಿನ ಕಬ್ಬಿನಂದದಿ
 ಆಳದ ಉಪ್ಪದ ಪಾಲಿನಂದದಿ ಸುಬ್ಬವಾಗರ್ಜ
 ಲಲಿತವಪ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯಲಿ ತಿಳಿದು ತನ್ನೊಳು ತನ್ನ ಮೋಕ್ಷದ
 ಗಳಸಕೊಂಡರೆ ಸಾಲದೆ? ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲೆನ್ನೇನು”

ಎಂದು ಭ್ರಮಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ.

೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಕವಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ‘ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಹದವರಿತು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನುಸಂಧಾನದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕವಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿ ಮನೋರಮೆ, ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಜೇಸರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಕತೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಮುದ್ದಣ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪದ-ಪುಂಜಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮನೋರಮೆಯು ‘ನೀರಿಳಿಯದ ಗಂಟಲೊಳ್ ಕಡುಬಂ ತುರಿಕದಂತಾಯಿತು’ ಎಂಬ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಇಡೀ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಂದಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ತನ್ನ-ತನವನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಬೆಳಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಒಂದು ಸವಾಲಿನ ಕೆಲಸವು ಹೌದು. ವಿಚಾರವಾದಿ ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪನವರು ಗೃಹಿಸಿರುವಂತೆ: ‘ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಭಾಷಿಕ ನೆಲೆಯೊಂದೆ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯಾಮಗಳು ಇವೆ’ ಈ ಆಯಾಮಗಳಿಂದಾಗಿ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ನಡುಕವುಂಟಾಯಿತು. ಇಂತಿದ್ದಾಗ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಅಷ್ಟು ಸರಳವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದುವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಸವಾಲೆಂಬಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಕನ್ನಡದ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸಿವೆ. ನಾವು ಇಂದು ಏನಾದರು ಮುಂದುವರೆದವರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಬಿಗುವಂತಿದ್ದರೆ, ಆ ಕೀರ್ತಿ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ತುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹೋರಾಟದ ಮೂಲಕ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿದ ಕವಿ ಮನಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು.

೨) ಬ್ರಿಟೀಷ್ ವಸಾಯತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಜನ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವೆಂಬುದು ಬಳಲಿ-ಬಸವಳಿದು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನ ಉಕ್ಕುವಂತಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟೀಷರ ಆಗಮನ ಕೇವಲ ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ, ದಿನಗಳು ಕಳೆದಂತೆ ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ದೆಳೆದು ವಿವಿಧ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ಒಡೆದು

ಮೋದ ಭೂಭಾಗಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಸಾಹತುವಾಡಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದರು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಭಾರತದ ದಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಧೋರಣೆಯ ಆಡಳಿತ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಶೈಲಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ತತ್ತರಿಸಿದುವು. ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿದೇಶಿ ಹೋರಾಟಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡುವು. ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಒಡಲಲ್ಲೇ ಭಾಷಿಕ ಜಾಗೃತಿಯ ಹೋರಾಟ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ವಿಶೇಷ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು-ಹೆಚ್ಚು ಪದ್ಧಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದವು. ಹೀಗೆಂದ ಮಾರ್ತಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕವಿ ಮತ್ತು ಚಿಂತಕರ ಚಿಂತನಾ ಕ್ರಮ ಬೆರೆಯದ ಆಗಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಆರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ಅರಿವಿನ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಕವಿ-ಚಿಂತಕರು ಅನುಭವದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟ ಬೆಳೆಸುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಬಹುಮೊದ್ದ ಪಡಿಯೇ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು.

೨) ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷನೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದಿಭಾಷೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಈ ಎರಡರ ಕಟಿಮುಷ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ತನದ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ನಂತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಲು ಹವಣಿಸಿತು. ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಂವೇದನೀಲವಾದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಶೀಭಾಷಾದರೂ ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಶೀ ಇಲ್ಲ. “ಕಾಳೀವಾಸ, ತುಳಿಸಿದಾಸ, ರಾಮದಾಸ, ಸಂತ ತುಕಾರಾಮ, ಪ್ರೇಮಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರನ್ನು ಎಂದೂ ದೂರ ಮಾಡಿಲ್ಲ.” ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟನೆಗಳು ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಗುಣದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡವು. ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವುದೋ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಂಜಮಿನ್ ಮೋಲಾಯಿಸ್, ನೆಲ್ಸನ್ ಮಂಡೇಲಾರಂತವರು ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳಿಗೆ ವಸ್ತುವಾದರು. ಯಾವುದೇ ಹಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ, ಭಾಷೆ, ಮತ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಂತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಒಂದು ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ, ವಿವಿಧ ಮತ-ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಜನ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವಾದ ವಾತಾವರಣ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದು ಅನ್ಯ ದೇಶ-ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರು ದಿನನಿತ್ಯ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕವನದ ಸಾಲುಗಳು ನೆನಪಾಗುತ್ತಿವೆ.

“ರಾಜ್ಯ ಸುಡಿಯೆಂದೂಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಸುಡಿಯೆಂದೂಂದು
 ದೇವಸುಡಿಯೆಂದೂಂದು ಪತ್ತೆ ಜಗ್ಗಿ
 ನಿರನಿಟಲು ನಿಟಲೆಂದು ಮುದಿ-ಮೂಳೆ ಮುರಿಯುತ್ತದೆ
 ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಬೆನ್ನು ಬಳಕೆ ಬಗ್ಗಿ”

ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಭಾವನೆಗಳೆಂದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾಷೆಯಾದ ಹಿಂದಿ, ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯಾದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ದೇವಭಾಷೆಯೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ಸಂಸ್ಕೃತ. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶಮುಳು, ಮಲೆಯಾಳಿ, ತೆಲುಗು, ಮರಾಠಿಯು ಸಹಾ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಲಿವೆ. ಇದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸತ್ಯವೂ ಹೌದು. ಇಂತಹ ಸಂಭಿಗ್ದತೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋರಾಡುವ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಭಾಷಾ ಇಟ್ಟಿಂಥಿತನವನ್ನು ಆನುಭವಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ನೇರವಾಗಿಯೇ ವಿರೋಧಿಸುವ ಕನ್ನಡ ಪರವಾದ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಹಿಂದಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯೆಂದು ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ದೇವ ಭಾಷೆಯೆಂದು ಹುಣ್ಣುತೆಯಿಂದ ಕಂಡರೆ, ಇನ್ನೂ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಕನ್ನಡಿಗರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಜ್ಞಾನ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಜನರಿಗೇನು ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಮೆರೆಯಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ.

೪) ಲಿಂಗನೇ ಶತಮಾನದ ಸಂಕ್ಷಮಣದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಜಾಗತೀಕರಣವೆಂಬ ಭೂತದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜಿಕ್ಕುಟ್ಟು ಎದುರಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣವನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಬಹು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಆಗಮನದಿಂದ ಬಂಡವಾಳ ಹರಿದು ಬಂದುದು ನಿಜವಾದರೂ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಭಾಷೆ, ಜೀವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಹರಿದು ಬಂದು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಮಾರಕವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಜಾಗತೀಕವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಜ್ಞಾನ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಜಿಂಜಿಸಲಾಯಿತು. ಸರಕಾರದ ಈ ಉದಾರೀಕರಣದ ಧೋರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಮನಸುಗಳು ಸಿದ್ಧವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯರು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಮಣಿಕಿಯಾದರು. ಹೀಗೆ ಶಲದೋರಿದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕರು ಆತಂಕದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಸಮಕಾಲೀನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ಸವಾಲೊಡ್ಡಲು ಸಜ್ಜುಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಭಾವಾ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಶನ ಕ್ರಮ:

ಕನ್ನಡಿಗರ ಓತದ್ವಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾವಾ ಚಳುವಳಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡವನ್ನು ನಾವುಗಳ ಸಂದರ್ಶಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಎಂಬುದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಪಾಲಿಗೆ ಬರೀ ಭಾಷೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅದು ಬದುಕಿನ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಹೌದು. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದುಕು ನಿಂತಿರುವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡೇ ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮಾನವ ಜನಜೀವನ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಭಾಷೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ಕಾವ್ಯ ಮಿಮಾಂಸಕ ಕವಿ ದಂಡಿ ಹೇಳುವಂತೆ: 'ಭಾಷೆ ಎಂಬ ಬೆಳಕು ಬೀಳದಿದ್ದರೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಕತ್ತಲಿನಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತಿತ್ತು.' ದಂಡಿಯ ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯವು ಹೌದು.

ಜನರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಭಾವಾ ಸಂಬಂಧ ಅವಿನಾಭಾವದ್ದು. ಮನುಷ್ಯ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿ ಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ, ಭಾಷೆಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದರೆ, ಬದುಕಿಗೂ ತೊಂದರೆಯಾದಂತೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಂಪೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಚಳುವಳಿಗಳು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆದು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಳೆವುದು ಸಹಜ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ೧) ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯುಳ್ಳವರು ೨) ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಓದಲು ಮತ್ತು ಬರೆಯಲು ಬಲ್ಲವರು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಚಳುವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದು ಮೊದಲ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಿಂದ. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಅದೇಷ್ಟೇ ಕನ್ನಡ ಮನಸುಗಳು ಸಂಘಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಇವತ್ತಿಗೂ ನಾಡಿನ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಅದೇಷ್ಟೇ ಸಂಘಗಳು ಕನ್ನಡ-ನಾಡು-ನುಡಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದ್ದು ಬರೀ ಅಭಿಮಾನದ ಅಚ್ಚರವೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಲದು. ಇದರ ಜೊತೆ ಅರಿವಿನ ಅಭಿಮಾನವು ಬೇಕು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯೊಂದು ಜಸದುಕೊಂಡಾಗಲೇ ಯಾವುದೇ ಚಳುವಳಿಗಳೂ, ಹೋರಾಟಗಳು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇಂಥ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಚಿಂತಕರು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ನಿಜವಾದ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಯಾರಾದರು ಆಗಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು, ದಲಿತರು, ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದವರು. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿವಂತರೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲವರು ಚಿಂತಕರನ್ನು ಹೋರಗಿಟ್ಟು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಲು ಹೋತೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್ಟಿಯರ್‌ನ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಬೆಳೆಸುತ್ತಿರುವವರು

* ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಜಾಗತೀಕರಣ ಉದಾರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲೀಷಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮುರಿದುಬಿಳುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದೆ. ಎಂಬಂತಹ ಭಾವನೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದಾಗಲೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಮೃಚ್ಛಾಂಶಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಉಳಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡಿಗರು ಉಳಿದಾರು. ಆದಕಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸೋಣ ಅದನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಘಾಷೆಯಾಗಿಸೋಣ. ಕನ್ನಡ ವ್ಯವಹಾರದ ಘಾಷೆಯಾಗಿ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದರೆ ಕನ್ನಡ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡಿಗ ಉಳಿಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಜಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮರ್ಕ-ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಕುಲ-ಗೋತ್ರದ ಸಂಕೋಲೆಗಳಿಂದ ಬಿಡುಕೊಂಡು ನಿಜವಾದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಜಿತ್ತಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪರಮಾರ್ಪಣ ಗ್ರಂಥಗಳು:

- ೧) ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ: ಕನ್ನಡ ಪ್ರಜ್ಞೆ-೨೦೦೭
- ೨) ಮೊಗ್ಗೇ ಗಣೇಶ : ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣ -೧೯೯೯
- ೩) ರೂಪಾ ಶಾಸನ (ಸಂ) : ಶಾಯ್ಕಾಡಿಯ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ದನಿಯಾಗಿ ೨೦೧೫
- ೪) ಕುವೆಂಪು : ವಿಚಾರ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಆಹ್ವಾನ -೧೯೭೭
- ೫) ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಜಿ ರಾಮಮೂರ್ತಿ : ಕನ್ನಡಭಾಷಾ ದೋಷನಾ ವಿಧಾನ -೨೦೧೯

೦೦

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಭಾಷಕರು
ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ,
ಜಿ.ಪಿ. ಪೋರವಾಲ ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ಲಿವ್ವಿ ಸಾಲಿಮಠ ವಿಜ್ಞಾನ
ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಸಿಂದಗಿ - ೮೧೯೭೧೮೯೭೮೪